

BESLUT
2023-01-25

Dnr: 2022-04044

Klagande

NN

Det överklagade beslutet

Centrala studiestödsnämndens
(CSN) beslut den 29 september
2022

Saken

Studietakt

Överklagandenämndens beslut

Överklagandenämnden avslår överklagandet.

Överklagandenämndens beslut får enligt 6 kap. 11 § tredje stycket studiestödslagen inte överklagas.

Ärendet

NN ansökte om studiemedel för fastställt antal veckor för deltidsstudier om 50 procent av heltid på utbildningen MSt in AI Ethics and Society vid University of Cambridge i Storbritannien för tre studieperioder under tiden den 26 september 2022 – 5 juli 2023. NN uppgav att hon har ett studieåtagande om 15 poäng under var och en av perioderna. – NN bifogade bland annat en skrivelse där hon i huvudsak uppgav följande. Den främsta anledningen till att hon anser att det finns skäl att få undantag beviljat är att utbildningen hon blivit antagen till inte finns i någon motsvarighet i hela världen. Hon har blivit antagen att läsa en Master of Studies i AI Ethics and Society vid Cambridge, en utbildning som drivs av det framstående Institutet Leverhulme Center for the Future of Intelligence. Utbildningen är unikt utformad för att lära ut de etiska och samhällseliga aspekterna av AI, och har därför ett helt annat innehåll än andra masterutbildningar om AI som är mer tekniska. Hon ser sig själv arbeta som AI Ethicist i framtiden, det vill säga, hon kommer i sitt arbetsliv inte att programmera AI eller arbeta som AI utvecklare utan hon kommer vara en reglerare, policymaker och styra hur etiska och samhällseliga frågor kopplat till AI tas fram och utvecklas. Det är dessutom få svenskar som får möjligheten att studera på Cambridge, ett universitet som är ledande i världen och vars utbildningskvalité inte går att jämföra med andra universitet. Det har inte varit en enkel process att bli antagen.

CSN avslag ansökan med hänvisning till att den utbildning NN ska läsa ges på deltid. CSN anförde vidare att hon bara kan få studiemedel för deltidsstudier utanför

EU/EES och i Schweiz om det finns särskilda skäl och att CSN har bedömt att det i hennes fall inte finns några sådana skäl.

NN överklagade beslutet och anförde i huvudsak följande. Hon anser att det finns särskilda skäl, eftersom utbildningen är unik i det avseende att motsvarande masterprogram innehållsmässigt inte existerar någon annanstans i världen. Dessutom finns utbildningen endast på deltid. Efter ett telefonsamtal med CSN fick hon informationen att om utbildningen är unik samt inte finns att tillgå som heltidsstudier är detta sannolikt särskilda skäl att ha rätt till studiemedel även utanför EU. Hon vill även referera till det motivationsbrev hon bifogade ansökan.

CSN överlämnade överklagandet och handlingarna i ärendet samt upplyste om att myndigheten inte funnit skäl att ändra det överklagade beslutet.

Därefter inkom CSN, efter begäran från nämnden, med ett yttrande och redogjorde för det allmänna rådet till 3 kap. 24 § andra stycket studiestödsförordningen (2000:655) som CSN utfärdat och som lyder enligt följande. Som särskilda skäl att lämna studiemedel för deltidstudier i ett land utanför EES och Schweiz bör exempelvis räknas när en studerande

1. på grund av sjukdom inte kan bedriva studier på heltid,
2. endast har ett mindre antal kurser kvar för att avsluta sin utbildning och det inte är möjligt att läsa dessa kurser på heltid,
3. måste läsa på deltid för att komma i fas med sin utbildning, efter bristande studieresultat,
4. på grund av tillgodoräknande enbart kan läsa på deltid, eller
5. utanför ordinarie läsår läser kurser på deltid som ingår i den examen han eller hon läser till.

CSN anförde vidare att det faktum att utbildningen är unik och att det inte finns motsvarighet någon annanstans inte är att betrakta som särskilda skäl för att få studiemedel för deltidstudier utanför EU och att CSN därför anser att överklagandet ska avslås.

I ett kompletterande yttrande anförde CSN:s rättsavdelning sedan i huvudsak följande. CSN har i ett allmänt råd till 3 kap. 24 § andra stycket studiestödsförordningen gett exempel på vad myndigheten bedömer kunna vara särskilda skäl att bevilja studiemedel för deltidstudier utanför EES och Schweiz. Dessa exempel tar sikte på individuella omständigheter och situationer som enskilda studenter själva inte kan påverka och inte skäl som enbart är kopplade till utbildningen som sådan. Det finns enligt CSN:s bedömning många utbildningar som erbjuds av läroanstalter utanför EES och Schweiz som till sitt innehåll eller upplägg är unika och som helt eller delvis saknar motsvarighet. Vissa av dessa utbildningar ges endast på deltid. En praxis där det anses finnas särskilda skäl att bevilja studiemedel för dessa utbildningar utanför EES och Schweiz, skulle enligt CSN:s mening innebära att studiemedel för deltidstudier lämnas generellt för alla sådana utbildningar, oberoende av individuella hänsyn i varje enskilt fall. CSN bedömer inte att det kan ha varit lagstiftarens avsikt. En sådan praxis skulle vidare bidra till en subjektiv och rättsosäker bedömning av om en specifik utbildning ska anses vara unik eller inte. CSN anser därmed inte att det, med hänsyn till vad NN anført om den utbildning hon ska läsa, finns särskilda skäl att lämna studiemedel för deltidstudier i ett land utanför EES eller Schweiz.

NN har fått tillfälle att komma in med synpunkter med anledning av CSN:s yttranden, men hon har inte hörts av i anledning av detta.

Författningsbestämmelser

Av 3 kap. 5 § studiestödslagen (1999:1395) framgår att studiemedel får lämnas för varje vecka då den studerande bedriver minst halvtidsstudier. Studiemedel får, enligt samma bestämmelse, lämnas bara för sådan del av studietid som omfattas av den kursplan eller motsvarande som gäller för utbildningen.

Av 3 kap. 11 § studiestödslagen framgår följande. Studiemedel får lämnas med ett belopp som för varje vecka då den studerande har rätt till studiemedel utgör

1. 5,59 procent av prisbasbeloppet vid studier på heltid,
2. 4,19 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 75 procent men mindre än 100 procent av heltid, och
3. 2,80 procent av prisbasbeloppet vid studier på minst 50 procent men mindre än 75 procent av heltid.

Av 3 kap. 24 § studiestödsförordningen framgår bland annat följande. Vid studier i ett land utanför EES eller Schweiz får studiemedel lämnas om studierna bedrivs på heltid och pågår under minst 13 veckor. Studiemedel får dock lämnas även för sådana studier som bedrivs på minst 50 procent av heltid, om det finns särskilda skäl för det. Därutöver får studiemedel lämnas för utlandsstudier som kan tillgodoräknas helt inom ramen för en studiemedelsberättigande utbildning som den studerande bedriver vid en läroanstalt i Sverige, i ett annat land inom EES eller i Schweiz, om

1. studierna bedrivs på minst 50 procent av heltid, och
2. utbildningen i sin helhet pågår under minst tre veckor.

Överklagandenämndens bedömning

Av 3 kap. 5 § studiestödslagen framgår, som har redovisats ovan, att studiemedel får lämnas för varje vecka då den studerande bedriver minst halvtidsstudier.

Studiemedel för studier utanför EES eller Schweiz förutsätter dock att studierna uppgår till heltid om det inte finns särskilda skäl. I sådana fall kan studiemedel lämnas för deltidsstudier om minst 50 procent av heltid. NN:s studier i Storbritannien bedrivs på deltid, med en studietakt om 50 procent av heltid, och berättigar därmed, enligt huvudregeln, inte till studiemedel.

Det krävs därför särskilda skäl för att hon ändå ska kunna lämnas studiemedel. Den omständigheten att den aktuella utbildningen är unik och endast erbjuds på deltid är, enligt Överklagandenämndens bedömning, inte sådana särskilda skäl. Överklagandet ska därför avslås.

Robert Dalman

Christina Sundström

Beslutet har fattats av: Eva Gullfeldt, ordförande, Robert Dalman, myndighetschef, samt ledamöterna Olof Edling, Gunilla Lavås, Staffan Ingmanson, Jessica Levin, Jonathan Sjölander och Helena Söderberg

Föredragande: Christina Sundström

Kopia till CSN
CSN:s rättsavdelning